

سبک ایثار

آنان که اسطوره از خود گذشتگی اند

عده‌ای از آدم‌ها هستند که انگار روی پشانی‌شان برای همیشه از خودگذشتن، ایثار و فداکاری نوشته شده و ما همیشه مرهون این آدم‌ها هستیم. مثل پرستارها، آتش‌نشان‌ها، پلیس و همه سربازانی که جان بر کف به پاسداری از وطن می‌پردازند. همه آنهايي که سختي می‌کشند تا چیزی یاد بگیرند و بتوانند یاد ما بدهند. همه آن کسانی که شب نمی‌خوابند تا ما راحت بخوابیم، رفتگر محل بوی زباله می‌گیرد تا شهر معطر شود از بوی طراوت. خدا به همه آنها عزت مدام عنایت کند. از آن کسی که جوی تمیز کرده و شهر را نظافت می‌کند و

سبک رفتار

چرا از خودگذشتگی در خانواده‌ها کمرنگ شده است؟

از خود بگذریم تا به خود برسیم

■ **مجید محمد***

همه غصه از اینجای قصه شروع شد که مدام گفتیم یادش بخیر.

اما آیا برای یک بار هم که شده همتی کردیم تا آن رفتارهای خوب و سنت‌های قشنگ را دوباره تکرار کنیم؟ وقتی یک مرد برای تشکیل زندگی بر این باور بود که فردیت و منیت دیگر مهم نیست و به خانواده

■ **نسل‌هایی که از خود نمی‌گذرند**

قدیم‌ترها خانواده از نقش اجتماعی مهمی برخوردار بود و به عنوان مثال اگر شخصی برای خرید می‌رفت و می‌گفت من پسر فلانی هستم این یک اعتبار مهمی برای او بود. به واقع خانواده و افراد آن اثر گذاری زیادی در جامعه داشتند و جامعه نقش کمتری در تربیت صحیح یا ناصحیح آدم‌ها داشت. در جامعه کنونی شاهد اثر گذاری بیشتر نهادهای مختلف فرهنگی، تربیتی، آموزشی و پرورشی، هنری و غیره در مقایسه با گذشته و در مقایسه با خانواده هستیم. شاید یکی از دلایل آن گسترش دامنه فعالیت نهادهای اجتماعی باشد. بی‌تعارف امروزه در سرت یا غلط فضايل اخلاقی گاهی آن قدر ما هم مهم نیست که بخوابیم خانواده و اصالت یک فرد را بررسی کنیم، همین که فیلم ساز خوبی است کافی است، بی‌آنکه بدانیم در دامن کدام عاطفه و محبتی پرورش یافته یا کدام اندیشه‌ای او را تشویق و حمایت کرده است! این در حالی است که خانواده ذاتا و به لحاظ هویتی یکی از مهم‌ترین ارکان اثر گذار در جامعه است که با رشد آن از هر لحاظ جمعایی بهتر خواهیم داشت. این روزها متأسفانه خانواده تبدیل به یکی از قدر ما هم پذیرترین نهادها شده است، در حالی که شاید اگر گاهی از خودگذشتگی در میان اعضای آن اجرا شود مشکلات نیز کمتر خواهد شد.

با این همه امروز بیشترين دعوی خانواده‌های نوظهور به موضوع فردگرایی بر می‌گردد. با اینکه در برخی خانواده‌ها هنوز دو نسل در حال زندگی است اما نسل جدید کم‌کم در این فاصله را پذیرانیست و معتقد است هنوز نسلی ارزش‌های خود را دارد و قدیمی‌ها قدیمی و کهنه شده‌اند. این درحالی است که نسل گذشته هم معتقد است بچه‌های امروزی زندگی کسن و اهل نان درآوردن و سختی کشیدن نیستند، اخلاق هم ندارند و بزرگی و کوچکی هم سرشان نمی‌شود!

■ **هنوز خانواده‌های با اصالت هستند**

با این‌حال هنوز هم هر چند کم شمار ولی هستند خانواده‌هایی که توانسته‌اند از نسل خود چیزی خوی را به نسل جدید منتقل کنند و هنوز هستند دخترانی که دوست دارند از دواج کنند، کدبانوی خانه باشند، بوی غذاپاش ۱۰ تا خانه آن طرف تر برود، برای مردشان خا منی کنند و مادر شدن آرزویشان باشد، دلشان خواهد به فرزندشان شیر بدهند و او را در دامن خویش پرورش دهند حتی اگر قرار باشد تحصیلاتشان به تعویق بیفتد یا به پرورش اندام نزنند. حتی اگر قرار باشد آرایش نکنند و آراستن را ترجیح دهند تا میادا نوزادشان آسیب ببیند. حتی اگر به قرار مدارشان نرسند، اما خانه را پایگاه این مردشان کنند و کانون خانواده گرم باشد. حتی اگر خواسته‌هایشان به اجابت نرسد؛ چراکه زندگی و تحکیم روابط در آن را اولویت می‌دانند و هنوز هستند مردانی که بیرون از خانه دلشان نباید چیزی تنهایی بخورند و همسان را پنهان کنند تا خانواده را بیرونی ببرند و دلی از عزا در بیاورند. مردانی که بیشترین دوستی و رفاقتشان با زن و فرزندشان است و دوست دارم‌هایی که فقط به اهل بیت خود نثار کنند.

هنوز مردانی هستند که کت از تن به در کنند و در سرما بر اندام همسرشان کنند، مردانی اهل کارزار که حتی نان را از جنگ شیر در بیاورند. هنوز هستند مردانی که به همسرشان می‌گویند من و تو نداریم من هم در کار خانه به تو کمک می‌کنم.

■ **چرا باید از خودگذشتگی کنیم؟**

از خودگذشتن یک فضیلت اخلاقی بسیار مهم است که مصادیق بسیار زیبایی در خانه و خانواده دارد و بیشتر دعوای زن و شوهری ناشی از فقدان یا کمرنگ شدن

د

با اینکه در برخی خانواده‌ها هنوز دو نسل در حال زندگی است اما نسل جدید کم‌کم درون این فاصله را پذیرانیست و معتقد است هر نسلی ارزش‌های خود را دارد و قدیمی‌ها قدیمی و کهنه شده‌اند. این درحالی است که نسل گذشته هم معتقد است بچه‌های امروزی زندگی کن و اهل نان در آوردن و سختی کشیدن نیستند، اخلاق هم ندارند و بزرگی و کوچکی هم سرشان نمی‌شود! و

سبک زندگی

سبک زندگی ۸۸۹۸۴۷۱

سبک تعامل

آنها گذشت کردند و زندگی مشترک ادامه یافت

گزارشی کوتاه از مراجعه یک زوج به کلینیک مشاوره

مدتی قبل خانم «مریم-ن» همراهِ آقای «امیرضا-ح» از محله باقرشهر با نامه‌ای از دادسرا به کلینیک مددکاری باران امید برای مشاوره طلاق آمده بودند. هر دو برای طلاق توافقی به نتیجه رسیده بودند.

■ **مسئله از نگاه خانم «مریم-ن»**

همیشه حرف، حرف خدوشه و میگه به صلاح زندگی‌موئه. پس من چی؟ سه‌ساله از دواج کردیم سالی په بار، اگه بشه دوبار مسافرت میریم. لوازم زندگیرو که عوض نمیکنه. صبح تا شیم سر کاره. وقتی هم میاد میگم بریم بیرون، میگه خسته‌م. من دلم به چی این زندگی خوش باشه؟ میگم بریم خونه مادرم، میگه خسته‌م خوابم میاد. میگم خودم برم؟ میگه سر خود شدی؟ میگم غذا درست کردم تو بخچاله. داغ کن بخور، من برم بیرون. میگه من بهت اجازه دادم مگه؟ حرفم میزنم داد میزنه، دست روم بلند میکنه و...

■ **مسئله از دید آقای «امیرضا-ح»**

میگه همش حرف منه. خب تو نمیخوای قبول کنی من شوهرتم؟ تون آبر اون خونه‌ام. من تا ۱۰ ما آینده‌رو هم میبینم، با این اوضاع مالی تو الانو میبینی بری عروسی از آن روزهای سخت فرار کنسند و حتی به خارج از این‌ خاک بروند، ولسی مانندند و پناه ما شدند. از خودگذشتن واقعی را از آنان بیاموزیم. همان‌هایی که اسطوره از خودگذشتگی هستند.

بریم بیرون، میگم بیرون رفتن خرج نداره! الکی؟ خشک

طرح دوستی بریزد؟ چقدر توانست در تربیت نسل بعد از خود مؤثر باشد؟ و چقدر توانست ویژگی از خودگذشتگی را به عنوان یک عنصر مهم در سلامت زندگی به نسل بعد از خود منتقل کند؟ پرونده صفحه امروز سبک زندگی را به موضوع از خودگذشتگی اختصاص داده‌ایم. با ما همراه باشید.

که در بسیاری از خانواده‌ها رای و نظر خود را با هم در نمی‌آمیزند چه برسد به از خودگذشتن!

یکسی از نظر به‌هایی که دراینباره موجود است رفتار مبادله‌همنز است که به تبیین رفتار انسان‌ها در قالب مبادله پرداخته و بران باور است که رفتار انسان و انجام آن در راستای برآورده شدن یکی از نیازهای اوست، حتی گاهی برای ارضای نیازهای فطری و فکری خود ایثار می‌کند. علت کمرنگ شدن این فضیلت اخلاقی مهم در جامعه و نیز خانواده این است که انسان هرچقدر نسبت به خود بیگانه‌تر شود جای این رفتارها را چیزهای دیگری پر می‌کند، مانند مبادات و دلمشغولیات به دنیا و ظهور. به واقع انسانی که مملو از منیت و خودخواهی شده باشد نمی‌تواند فداکاری کند.

اما چرا انسان مهم‌ترین چیزی را که در طول تاریخ زندگی‌اش می‌سازد (خانواده) آن را خراب می‌کند، اساساً تعاملات برای چیست؟ آیا همین احترام به نظر هم خود نمونه فداکاری و ایثار نیست؟ آیا سازش و صلح در خانواده بهتر از جدال پایایی نیست؟ حتی درک متقابل همان از خودگذشتگی است. انسان وقتی از خود و منیات خود می‌گذرد در واقع تذهیب نفس می‌کند و دست از خودخواهی می‌کشد. البته همیشه هم نظر دادن‌ها و خواسته‌ها خودخواهی نیست. گاهی برای رشد یک زندگی، اعضای خانواده نظرات متفاوت و همسوایی دارند اما اینکه نظر چه کسی و چرا اقدام شود موجب مشاجره هم می‌شود. محیط خانواده باید همیشه مملو از مشارکت باشد. همدلی و همکاری از روی دوست داشتن به تحکیم خانواده کمک می‌کند. یکی از مهم‌ترین چیزهایی که امروز نیاز خانواده‌هاست اصول مذاکره است. حالا بین زن و شوهر و بعد میان پدر و مادر و فرزندان. شمار در یک معامله ساده نگاه کنید اگر حرف حرف یک نفر باشد، ممکن است اصلاً معامله‌ای اتفاق نیفتد، اما وقتی پای دونفر به میان می‌آید، یعنی دو نظر و بسا رعایت اصول مذاکره به نتیجه مثبت و مطلوب خواهند رسید، حال در خانواده که ارزش معنوی و اثر گذاری بهتر از اینباره با اسماعیل ابادری مدرس دانشگاه و کارشناس ارشد مددکاری در نهادهای بهزیستی و کمیته امداد گفت‌وگو کرده‌ایم.

■ **نتیجه از خودگذشتگی به خود رسیدن است**
متأسفانه در حال حاضر چیزی که در خانواده‌ها کمرنگ شده همین از خودگذشتگی و فداکاری است که فقدان یا وجود آن می‌تواند مهم‌ترین محرک برای فروپاشی یا عدم فروپاشی خانواده‌ها باشد. جالب اینجاست که این روحیه معنوی گاهی در جامعه به سرحد ایثار و از جان گذشتن می‌رسد، به گونه‌ای که کسانی در راه نجات جان دیگران خود را به خطر می‌اندازند، در حالی

■ **مؤلف، محقق و مددکار اجتماعی**

بی‌مقدمه بی‌تعارف

چه فرصت‌های قشنگی که از دست می‌دهیم

خواهر من! برادر من! تو گذشت کن

■ **مجید محمد**
حالا چی میشه جلو در خونتون پار کنه؟ خب جانوده. چرا پنجر میکنی؟ دقیقاً همون موقع که ماشینشو پنجر کردی باباش سکنه کرد، دیر رسید بیمارستان، بردنش قبرستان، قائل...!

بابا مسابقه که نیست، میبینی این همه نور بالا میزنه، خب بنار بره. حالا هم که راه دادی و تو نمی‌توانی برآورده کنی. البته این ضعف تو نیست، فقط فعلاً شرایطت این است. سخت‌نگیر، اگر هم خسته‌ای اطراف خانه قدمی بزنی. بروید بیرون یک مشت تخمه بشکنید، خیلی هم باصفاست، نه ماشین بردای نه راه دوری رفته‌ای، فقط نیازش را برآورده کرده‌ای. شاید ندانی برآورده کردن نیاز عاطفی چقدر مهم است و...

الان مدت مدیدی است هر هفته هنوز مشاوره فردی دارند و په زندگی خود ادامه داده و یکدیگر را پذیرفته‌اند. گذشت و فداکاری نیز سرلوحه کارشان شده است. زل میزنی تو چشم پیر مرد، خب بابا بلند شو، اون بشینه، دو تا ایستگاه بعد پیاده میشی دیگه...

حالا به دونه نونم ننه قزی بخره بره، دعوا نکن. فیگور بدنسازی میگیری برای شاطر و برای پیرزنه که نوبت منه هاللا...؟

بزرگ شدی ۲۰ سالته هنوز رخت خوابتو بایات میندازه؟ این درسته پدرت جلوی تو دولا راست بشه بعد تو «گلش اف کلنز» بازی کنی؟

میبینی زنه استرس داره، راهنما زده، صبر میکنه تا بیچه! مگه مسابقه‌اس گاز میدی رد بشی، خب بنار بره...

به‌خدا، به پیر، به پیغمبر، هواپیما بدون تو که از گیت رد شدی پرواز نمیکنه، هل نده، زشته، خارچیا بهت میخندن... میدونم کار داری، چسک داری، کلی اعتبار داری، ولی په فیش بانک هم براون پیرمرده بر کن، بلد نیست بنویسه...

سرت درد میکنه رفتی دکتر. میبینی دل و روده طرف تو دستشده داره داد میزنه، نوبتتو نمیدی بهش، آخه چرا؟! سوپر مارکت شلوغه و یکی یکی به نوبت دارن خرید میکنن. وسط خرید و حساب کتاب اومدی هی می‌پرسی چقدر شد؟ قیمتش روش دیگه... رفتی کبابی انگار دنبالت کردن کبابو با بشقابش داری قورت میدی. طرف اومه سفارش بده بچهاش داره ننگات میکنه په تعارف نمیکنی. شاید بچه دلش بخواد خب. انگار نه انگار...

بهبش پول قرض دادی نداره بده. میگه بچه‌ام مریضه. فرض کن داره دروغ میگه. چرا میزنی تو روی طرف که داری دروغ میگی؟ بهش وقت بده قرضتو میده دیگه...

نذر میکنی غذا بادی اول بر خودت بر میداری بعد براداشت؟ بعد طرف التماس میکنه میگه تو رو خدا دو تا دیگه‌ام بده میگی بسه دیگه برو، میگه مریض دارم میگی دروغ نگو. بده بابا، شاید ندارن بخورن. میخواد یخچال خونتون پر بشه، ترس، خودت گرسنه نمیمونی...

میخوای سوار بی‌ار تی بشی یولی بوی میده براش بلیت بزنی، خب بزنجه ایراد داره. یکی هم پیدا میشه برای تو کارت میکشه. کارشو چرا راه نمیندازی...

حالا به شبه دیگه. مهمون اومه خونه تون. په امشبو اون سریال کوفتی ترکیهای رونبین. اصلاً چه بهتر به شب بی‌اخلاقی کمتر. دل مهمونتو شساد کن بزنج معمای شاه رو ببینه، بنذار یکی بفهمه تاریخو...

زنت نظرش اینه. بابا دلش نیس تو فلان کارو کنی. میدونه اگه اون کارو بکنی اثر منفی میاد تو زندگی‌ت. کوتاه بیا باباجون، نکن خب... میدونم خلاف نمیکنی. میدونم رفیقای خوبی داری. بایات نگرانه. خب نسرو، نگر، دلش که آروم شده بهش تضمین بده. اینقدر جدال نکن...

د

دلت خیلی چیزا میخواد. شوهرت هم نداره. دستت خالیه. خسته‌اس. کار بیرون

و سسرو کله زدن بسا این و اون، از تو غافلش کرده. تو که میدونی اینارو گذاشت کن. قول میدم خدا از په جایب که گمان نمیبیری تورو به خواسته دلت میرسونه...

د

یادت باشه اگه در آمد خوبی داشت به خاطر په مانتو مدرسه دخترش خی نمیکفت تخفیف بده. مطمئن باش نداره، عزت کمتر سود کن. خدا روزی رسونه...

اما ختم کلام. گذشت چیز خوبیه. این همه روزای خوب‌از ما گذشت، این همه ما از روزای بد گذشتیم. از خودگذشتگی به آدم عزت نفس میده. بزرگی و بزرگواری میده. فقط به جا از خودگذشتگی نکن و از همه جلو بزنج. «تقوی و عمل صالح» عزت زیاد!